

Під час аналізу зовнішніх факторів, що визначають збутову діяльність підприємства, необхідно вивчити чинні законодавчі акти, що її регулюють, тенденції розвитку загальноекономічної ситуації в країні та регіоні (політична ситуація, інвестиційний клімат, рівень інфляції, умови оподаткування і кредитування діяльності, рівень зайнятості населення, реальна купівельна спроможність споживачів тощо) а також стан ринку продукції, профільної для даного підприємства, наявність і доступність науково-технічних розробок у цій сфері та їх вплив на збут.

У сфері аналізу збутової політики важливими елементами є дослідження макросередовища і середовища безпосереднього оточення підприємства, що дозволяє виявити ризики у сфері збуту.

Дослідження зовнішнього середовища можна узагальнити за допомогою розробки матриці зовнішніх ключових факторів ризику й можливостей збутової діяльності підприємства (PEST-аналіз).

Динамічне зовнішнє середовище функціонування підприємства, загострення боротьби за ринки збуту посилюють цільову орієнтацію кожного підприємства на споживача. Вивчення потреб покупців дає можливість окреслити перспективи збуту та обґрунтувати напрями підвищення ефективності збутової діяльності.

1. *Економічний аналіз. Навчальний посібник. Серединська В.М., агородна О.М., Федорович Р.В. - Тернопіль// Астон. -2010. – 538 с.*

2. *Спільник І.В. Аналіз ефективності збутової діяльності// І.В. Спільник, О.М. Загородна. Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; ред. кол.: В.А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка» 2016. – Вип. 24.- № 2 С.130-140.*

Флисак Л. В., Галак Н. А., Гевчук А. П.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

КОРИСТУВАЧІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Для сучасних підприємств важливі системи оцінки й аналізу діяльності підприємства та підрозділів. В цих умовах особливе місце в управлінні господарською діяльністю займає такий елемент як бухгалтерський облік. Адже саме облікова та аналітична інформація повинна бути корисною, відображати дані, які можна використовувати на різних рівнях управління підприємством внутрішніми користувачами, а також буде важливою для зовнішніх користувачів інформації щодо прийняття рішень, які стосуються підприємства. Тобто, забезпечення якісної бухгалтерською інформацією осіб, які зацікавлені і потребують її.

Великий внесок у розгляд і вивчення вищезазначених проблем здійснили вітчизняні і зарубіжні вчені, а саме: Ф.Ф. Бутинець, М.А. Вахрушина, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, З.В. Гуцайлюк, В.Б. Івашкевич, В.А. Константинов, І.О. Ламикін, Ю.Я. Литвин, В.С. Лень, Ю.А. Мішин, Л.В. Нападовська, Л.К. Сук, В.Ф. Палій, Г.О. Партін, І.І. Поклад, П.В. Попова, М.С. Пушкар, В.В. Сопко, Г.О. Фалько, Дж. Фостер, Ч.Т. Хорнгрен, А.Д. Шеремет.

Облікова інформація є надзвичайно важливою для прийняття управлінських рішень. Під цим визначенням слід розуміти дані про господарські операції та об'єкти, що отримуються на всіх стадіях облікового процесу в ході їх ідентифікації та обробки. Також, інформація повинна відповідати певним визначеним вимогам, адже тоді вона зручно викладена і готова до опрацювання й аналізу. Тому, якщо сформулювати основні вимоги, то це будуть: відсутність систематичних помилок, достовірність, значимість,

змістовність, повнота, порівнянність і постійність, релевантність. Кожна з них є важливою, адже саме дотримання цих вимог дасть можливість оперативного використовувати інформацію в потрібних напрямках.

Якщо ж говорити про користувачів облікової інформації, то стосовно підприємства їх можна поділити на дві групи: внутрішні і зовнішні. Ця класифікація наведена на рисунку 1.

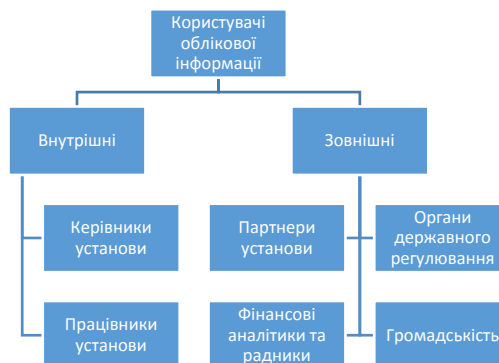

Рис. 1. Класифікація користувачів облікової інформації

Опрацювавши значну кількість літератури з цього питання, нами були виділені види користувачів з особливостями їх інформаційних потреб і метою використання облікової інформації, які ми подали у таблиці 1.

Таблиця 1

Особливості потреб видів користувачів

Види користувачів	Інформація і мета використання
Власники підприємства	Інформація для оцінки ефективності використання коштів, загального фінансового стану підприємства, рівня його розвитку.
Менеджери	Інформація про функціонування відповідних підрозділів, результати ефективності прийнятих рішень, розширення напрямків діяльності.
Працівники	Інформація про стабільність підприємства, його прибутковість, збереження робочих місць і оплати праці.
Інвестори	Інформація про фінансовий стан підприємства, рентабельність, результати діяльності, можливість отримання прибутку і доцільність вкладення коштів.
Постачальники	Інформація про платоспроможність, можливість надання кредиту і його сплата.
Покупці	Інформація про фінансовий стан підприємства, можливість отримання необхідних товарів і послуг
Банківські та інші кредитні установи	Фінансово-майновий стан підприємства, його платоспроможність, можливість надання кредитів, та їх повернення.
Органи Державної фіскальної служби України	Інформація про своєчасну і повну сплату податків.
Органи державної статистики	Збір і аналіз звітностей.
Профспілки	Фінансовий стан підприємства, переговори з питань праці.
Громадськість і громадські організації	Інформація про вплив підприємства на суспільство і навколишнє середовище, фінансування соціальних проектів.

Роль обліку полягає в ефективному вирішенні економічних завдань та визначається, насамперед, забезпеченням необхідною інформацією користувачів. Найважливішим джерелом такої інформації є дані обліку та, побудованої на їх основі, звітності. [2, с. 483]

Отже, ефективна організація обліку потрібна для створення гнучкої системи, яка здатна задовольнити потреби різноманітних користувачів в повному обсязі. Саме це є проблемою в сучасний час. Адже завдяки вмінню розуміти подану інформацію і правильно нею розпоряджатися можна досягнути високих цілей.

1. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник / Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, З.В. Канурна та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2005. – 480 с.

2. Павликівська О.І. Проблеми розвитку теорії та практики бухгалтерського обліку в постіндустріальному суспільстві / О.І. Павликівська, Л.І. Марущак // Сучасні проблеми економіки та менеджменту. Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 482-483.

І. Харчук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СУТНІСТЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ, ТА НАПРЯМИ ЇЇ ОПТИМІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ

В Україні у сучасних умовах господарювання праця та її оплата зазнала значних змін. Як економічна категорія, заробітна плата відображає відносини між роботодавцями та найманими працівниками.

Тобто, заробітна плата - це винагорода за виконану роботу згідно з встановленими нормами праці (норм часу, виробітку, обслуговування, посадових обов'язків) [1]. А, згідно, із Законом України «Про оплату праці», заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує винагороду працівникові за виконану ним роботу. Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства [2].

На підприємствах розрізняють такі види заробітної плати: основна, додаткова та інші заохочувальні і компенсаційні виплати.

Основна заробітна плата являє собою винагороду за виконану роботу, відповідно встановленим нормам.

Додаткова заробітна плата – винагорода за працю понад установлені норми, за особливі умови праці, а також, за трудові успіхи та винахідливість.

До інших заохочувальних та компенсаційних виплат включають премії за спеціальними системами, винагороди за підсумками річної роботи.

Заробітна плата виконує такі функції: відтворювальну; стимулюючу; регулюючу; соціальну.

Відтворювальна функція полягає у забезпеченні працівників необхідними життєвими благами, які потрібні для відновлення робочої сили. У реалізації даної функції найбільш зацікавленими є наймані працівники.

Стимулююча – полягає у встановленні її розміру залежно до якості та кількості витраченої праці окремого працівника. Реалізація даної функції допомагає роботодавцям отримати бажаний результат (збільшення прибутку). Але на практиці дана функція рідко знаходить реалізацію, оскільки зростання рівня заробітної плати спонукає до підвищення її ефективності, але рідко зростання ефективності викликає підвищення зарплат.

Регулююча функція полягає в оптимізації розміщення робочої сили у різного роду галузях регіонах, господарствах. При цьому враховується кон'юнктура ринку праці.